

Achiziții publice

Detectarea și corectarea erorilor comune în achizițiile publice

CUPRINS

- Ce este o eroare în domeniul achizițiilor publice?
- Cum sunt detectate și corectate erorile în domeniul achizițiilor publice?
- Clasificarea erorilor și impactul acestora asupra rezultatelor unei proceduri de achiziție publică
- Care sunt cele mai comune erori în domeniul achizițiilor publice?

Acest document a fost elaborat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Opiniile exprimate în prezentul document nu pot fi considerate sub nicio formă ca reflectând poziția oficială a Uniunii Europene, și nu reflectă în mod necesar punctele de vedere ale OECD și ale țărilor sale membre sau ale țărilor beneficiare participante în cadrul Programului SIGMA.

Acest document, precum și orice hartă inclusă în prezentul document, nu sunt de natură a prejudicia statutul sau suveranitatea asupra oricărui teritoriu, delimitarea frontierelor și limitele internaționale precum și numele oricărui teritoriu, oraș sau regiune.

Publicat original de către OECD în limba engleză sub titlul: **Detecting and Correcting Common Errors in Public Procurement SIGMA Public Procurement Brief 29 © 2013 OECD**

Toate drepturile rezervate.

© 2014 Societatea de avocați Ceparu și Irimia pentru această ediție în limba română.

Calitatea acestei traduceri și coerența sa cu limbajul original al textului lucrării revine în exclusivitate în responsabilitatea autorului acestei traduceri. În cazul unor discrepanțe între lucrarea originală și traducere, va prevala textul lucrării originale.

Cum sunt definite „erorile” în domeniul achizițiilor publice?

În sensul acestei sinteze, erorile¹ în domeniul achizițiilor publice sunt înțelese ca fiind încălcări ale normelor (principiilor) privind achizițiile publice, indiferent de stadiul procedurii sau de consecințele acestora pentru bugetul public.

Erorile în achizițiile publice pot fi săvârșite:

- **înainte** de inițierea oficială a unei proceduri de achiziție publică (în faza de planificare a achizițiilor specifice: de exemplu în timpul procesului de estimare a valorii de achiziție sau de luare a deciziei cu privire la aplicarea unei proceduri specifice) - deciziile luate în afara procedurii formale de achiziție publică (înainte) au fără îndoială un impact asupra cursului acțiunilor întreprinse de autoritatea contractantă; sau
- **în cursul** unei proceduri de achiziție publică (de exemplu în timpul evaluării incorecte a capacităților operatorului economic, aplicarea greșită a normelor privind selectarea operatorilor economici, sau evaluarea greșită a ofertelor); sau
- **după** ce procedura a fost finalizată și contractul atribuit (de exemplu eșecul de a publica un anunț de atribuire a contractului, modificarea ilegală a unui contract deja încheiat, sau atribuirea unor lucrări sau servicii suplimentare fără ca să fie îndeplinite condițiile).

Cum sunt detectate erorile?

Erorile în domeniul achizițiilor publice sunt de obicei detectate și tratate prin intermediul următoarelor mecanisme (proceduri):

- **Căile de atac** exercitate prin acțiuni ale operatorilor economici împotriva deciziilor autorităților contractante (acțiuni care inițiază o revizuire de către instanța de judecată sau de către un alt organism de control independent);
- **Auditurile** efectuate de organismele de audit de stat (audituri externe), precum și auditurile efectuate de către o unitate specializată din cadrul organizației (audituri interne);
- **Verificări** (inspecții) efectuate de un organism specializat (de exemplu autoritatea publică privind achizițiile sau Ministerul de Finanțe), sau de un alt organism de supraveghere competent, la cerere (plângeri ale părților relevante) sau din oficiu, din proprie inițiativă;
- **Controale** efectuate de alte structuri administrative sau financiare de inspecție și agențiile de supraveghere a respectării legii.

Cum pot fi clasificate erorile în achizițiile publice?

În funcție de criteriile aplicate, pot fi identificate diferite tipuri de erori în procesul de achiziție publică. În sensul acestei sinteze, distincția dintre erori a fost bazată pe criteriul **impactului erorii asupra rezultatelor procedurii de achiziție**. Erorile pot fi astfel clasificate ca:

- **Erori substanțiale** (grave); sau
- **Erori nesubstanțiale** (minore).

Auditorii Curții de Conturi Europene (CCE) fac aceeași distincție. În broșura sa intitulată "Definirea și tratarea erorilor DAS²", CCE indică faptul că erorile sunt relevante în sensul DAS,

¹ Definiția dată de Curtea de Conturi Europeană: „Operațiunile (sau porțiunile acestora) și/sau acțiunile legate de acestea care nu sunt efectuate în conformitate cu prevederile juridice sau reglementare aplicabile sunt considerate erori.”

² http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/DAS_ERRORS/DAS_ERRORS_RO.PDF

DAS este un acronim francez folosit pentru o declarație de asigurare (în franceză: *Déclaration d'Assurance*). Aceasta se referă la avizul anual emis de Curtea de Conturi Europeană, în conformitate cu articolul 287 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (UE), cu privire la toate veniturile și cheltuielile UE.

„dacă ar afecta în suficientă măsură, fie individual, fie prin agregarea cu alte erori, deciziile destinatarilor opiniei de audit.” În conformitate cu politica CCE, este nerealist să se presupună că nu există erori care apar în practică, de asemenea „un anumit grad de toleranță în privința nivelului just de exactitate este acceptabil.”

În sensul acestei sinteze, **erorile substanțiale (grave)** sunt cele care au un impact asupra rezultatelor procedurii specifice de achiziție publică. Cu alte cuvinte, rezultatele procedurii ar fi fost diferite dacă nu ar fi fost comisă o eroare. De exemplu, respingerea nefondată, din motive formale, a ofertei care se întâmplă să fie cea mai bună prezentată în cadrul procedurii are în mod clar un impact asupra rezultatelor procedurii, prin faptul că este aleasă o ofertă mai puțin avantajoasă (sau pur și simplu mai scumpă). **Erorile nesubstanțiale (minore)** sunt toate celelalte erori care apar în aplicarea normelor privind achizițiile publice, **care nu afectează rezultatele procedurii** (de exemplu, aceeași ofertă ar fi fost selectată ca fiind cea mai bună chiar dacă nicio eroare nu ar fi fost comisă, sau în niciun caz operatorul economic care a fost respins în mod greșit nu ar fi fost câștigătorul procedurii). Cu alte cuvinte, eșecul de a publica **un anunț de participare** (invitație la licitație), în cazul în care o astfel de notificare a fost cerută de lege, și eșecul de a publica sau publicarea cu întârziere a unui **anunț de atribuire a contractului**, constituie, ambele, încălcări ale dispozițiilor specifice privind achizițiile publice, deși acestea au consecințe diferite pentru achizițiile în cauză. În mod similar, o autoritate contractantă care nu a cerut unui ofertant să prezinte documentele lipsă sau incomplete (în timp ce a solicitat astfel de documente de la alți participanți) încalcă regulile formale care prevăd că o astfel de solicitare trebuie făcută. Cu toate acestea, în cazul în care oferta depusă de ofertant, care din cauza unui preț mai mare propus în oferta sa, nu are nicio șansă de a câștiga contractul, o astfel de încălcare este neimportantă, deoarece rezultatele procedurii ar fi rămas aceleași chiar dacă autoritatea contractantă ar fi respectat în întregime obligațiile sale. Totuși, **distincția dintre erorile substanțiale și cele nesubstanțiale nu este bine delimitată** și necesită o abordare de la caz la caz, precum și o evaluare atentă a circumstanțelor particulare. Erorile formale, chiar dacă nu au un impact asupra rezultatului procedurii, ar trebui să fie detectate și aduse la cunoștința autorității contractante în cauză în scop educațional și preventiv (ulterior, în circumstanțe diferite, o astfel de eroare poate afecta rezultatul procedurii de achiziție).

Această sinteză prezintă o listă cuprinzând **cele mai comune erori** în domeniul achizițiilor publice, împreună cu o scurtă explicație a normelor relevante încălcate, metode de detectare, consecințele încălcării, și modalități de eliminare (corecție). Lista prezentată mai jos nu este menită să fie o listă exhaustivă a posibilelor erori (care poate varia între legislațiile naționale atât timp cât regulile pot fi diferite). Dimpotrivă, lista este limitată la cele mai universale erori. De asemenea, trebuie amintit faptul că, cu cât sunt mai complicate și mai prescriptive normele în vigoare, cu atât mai probabil, mai devreme sau mai târziu, se vor produce încălcări ale acestor norme.

Erorile indicate mai jos au fost grupate în funcție de stadiul procesului de achiziție publică.

Care sunt cele mai comune erori în domeniul achizițiilor publice?

1. Erori privind planificarea, pregătirea și lansarea procedurii

a) Neaplicarea normelor privind achizițiile publice

Normele privind achizițiile publice definesc categorii (tipuri) de instituții, organisme sau persoane care sunt obligate să respecte normele specifice la atribuirea contractelor cu titlu oneros (de exemplu contracte care pot fi exprimate în termeni monetari) referitoare la livrarea de bunuri, prestări de servicii sau execuția de lucrări. În cazul în care instituția (organismul) care este definită de aceste norme în calitate de autoritate contractantă încheie un contract fără a aplica regulile pe care ar fi trebuit să le respecte, se încalcă normele privind achizițiile publice. Acest tip de încălcare se poate produce, de exemplu, în următoarele situații :

- Autoritatea contractantă atribuie direct (unui anumit contractant) un contract care în mod normal ar trebui să fie încheiat în urma unei proceduri transparente și competitive.

- Autoritatea contractantă se sustrage în mod ilegal de la aplicarea normelor privind achizițiile publice, bazându-se pe o exceptare specifică de la normele privind achizițiile publice, atunci când, de fapt, nu sunt îndeplinite (în totalitate) condițiile de neaplicare a acestor norme (de exemplu obiectul contractului sau circumstanțele în care se aplică nu apar, sau valoarea de achiziție depășește pragul financiar care determină aplicarea acestor norme).
- Rareori, există de asemenea cazuri în care autoritatea contractantă încheie contractul urmând o procedură care poate fi transparentă și competitivă în sine, dar care nu este procedura cerută de legea privind achizițiile publice (de exemplu anunțul pentru licitație a fost publicat, dar nu într-un loc cerut de lege, cum ar fi publicarea la nivel național sau local în loc de publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene).

Neaplicarea normelor de achiziții publice, prevăzute de legea privind achizițiile publice, este una dintre cele mai grave încălcări ale normelor de achiziții publice. În mod particular este cazul în care, ca urmare a neaplicării acestor norme de achiziții publice, contractul în cauză este atribuit direct unui anumit contractant, fără a oferi altor operatori economici șansa de a-și exprima interesul lor. Nu numai că această neaplicare a normelor este împotriva principiilor fundamentale ale achizițiilor publice, dar poate fi, de asemenea, dăunătoare pentru bugetele publice în cazul în care autoritatea contractantă plătește mai mult pentru bunuri sau servicii decât ar fi plătit în cazul în care ar fi fost aplicate proceduri competitive și transparente.

O astfel de eroare, în cazul în care deja a fost încheiat contractul, poate fi remediată numai prin declararea inefectivității contractului (în conformitate cu prevederile Directivei 2007/66/CE privind căile de atac) și prin lansarea unei noi proceduri competitive de achiziție.

b) Alegerea incorectă a procedurii de achiziție publică

În conformitate cu normele UE privind achizițiile publice, stabilite de Directiva Sectorului Public 2004/18, există două proceduri de atribuire de bază: licitația deschisă și restrânsă. Aceste proceduri sunt tratate ca fiind procedurile de tip „standard”, ceea ce înseamnă că acestea pot fi aplicate întotdeauna și alegerea cu privire la care procedură urmează să fie aplicată este lăsată la latitudinea autorității contractante. În temeiul Directivei privind utilitățile (2004/17), entitățile contractante pot alege în mod liber între licitațiile deschise, restrânse și procedurile de negociere, cu condiția să fie făcută o invitație la procedură (de exemplu publicarea unui anunț de participare sau o altă formă de apel pentru competiție). Toate celelalte proceduri sunt excepționale și pot fi aplicate numai în împrejurări speciale, care sunt strict definite de directivele respective ale UE, cum ar fi o necesitate de atribuire a contractului, urgentă, neprevăzută, și pentru motive obiective pentru care doar un anumit furnizor este capabil de a executa contractul, precum și alte condiții similare care sunt strict definite și de strictă interpretare. Autoritatea contractantă care nu respectă normele relevante referitoare la alegerea corectă a procedurii de atribuire încalcă normele privind achizițiile publice, în special în cazul în care aceasta atribuie direct un contract fără nicio convocare la licitație.

Ca și în cazul discutat la punctul 1 a) de mai sus, această încălcare poate fi remediată numai prin declararea inefectivității contractului în cauză și prin lansarea unei noi proceduri competitive de achiziție.

c) Aplicarea incorectă a normelor referitoare la estimarea valorii achiziției

Aplicarea normelor naționale și UE privind achizițiile publice depinde în mod normal de valoarea contractului în cauză. De exemplu, directivele UE se aplică doar pentru valori ale contractului care depășesc anumite limite valorice specifice. La calcularea valorii estimate a contractelor de achiziție publică se aplică o serie de principii generale, precum și norme mai detaliate. Încălcarea normelor privind achizițiile publice are loc în cazul în care autoritatea contractantă:

- **subestimează valoarea contractului, în scopul de a evita aplicarea unor norme specifice**, prin urmare, în contextul european al achizițiilor, contractul este promovat

numai la nivel național (sau nu este promovat deloc) limitând astfel în mod semnificativ accesul companiilor străine la informațiile privind posibilitatea de ofertare.

- **împarte în mod artificial contractul** în părți mai mici și aplică în consecință proceduri mai puțin transparente și mai puțin competitive; divizarea unui contract în părți mai mici este permisă (fiind chiar recomandată ca un mijloc de a crește șansele întreprinderilor mici și mijlocii - IMM-uri) în cazul în care nu se face în mod deliberat pentru a se evita obligația de a aplica norme relevante.

Studiu de caz

Autoritatea contractantă a atribuit direct un contract pentru dezvoltarea unui nou sistem IT (la care se referă ca fiind versiunea de „probă” sau de „test”), cu o valoare estimată sub pragul național de 14.000 de euro³ (prin urmare nu a fost publicat niciun anunț de contractare). Autoritatea contractantă a omis să stipuleze în contract faptul că drepturile de autor legate de sistem urmau să fie transferate către autoritatea contractantă. Ulterior, susținând că contractantul a avut drepturi exclusive în ceea ce privește dezvoltarea ulterioară a sistemului informatic, autoritatea contractantă a atribuit către aceeași companie o serie de contracte legate de modernizarea și dezvoltarea de software. În acest fel autoritatea contractantă a început cu un contract foarte modest ca valoare și apoi a încredințat la aceeași întreprindere, fără nicio concurență, prestarea de servicii cu o valoare cumulată de 18.000.000 EUR.

- **nu cumulează furnizări, servicii și lucrări identice sau similare care urmează să fie acordate într-o anumită perioadă de timp** și aplică proceduri mai puțin transparente și mai puțin competitive, întrucât ar trebui să se aplice normele care se aplică la valoarea totală a tuturor părților cumulate.

Prevederile de cumulare înseamnă că trebuie luat în considerare numărul tuturor contractelor similare, fiecare dintre acestea putând fi sub un prag valoric specific, și dispozițiile aplicabile peste pragul valoric ar trebui să fie, de asemenea, aplicate contractelor care dacă sunt luate separat au valoarea sub acest prag. Autoritatea contractantă, în cazul în care decide să atribuiască un contract pe loturi, ar trebui să ia în considerare valoarea lotului respectiv și să aplice dispozițiile (procedurile) care sunt relevante pentru valoarea contractului luat ca un întreg. **Încălcarea normelor privind estimarea valorii contractului și privind interdicția de divizare artificială, constituie o încălcare substanțială, mai ales în cazul în care rezultă din aplicarea de proceduri netransparente și necompetitive (cum ar fi o atribuire directă).**

Din nou, în cazul în care, în locul unei proceduri transparente și competitive, autoritatea contractantă, ca urmare a divizării artificiale a contractelor, a aplicat o procedură netransparentă și necompetitivă, cum ar fi de exemplu atribuirea directă, această încălcare poate fi remediată numai prin anularea procedurii de achiziție în cazul în care contractul nu a fost încă semnat, sau, în cazul în care acesta a fost deja încheiat, prin declararea inefectivității contractului.

Studiu de caz

Autoritatea contractantă a atribuit patru contracte de lucrări similare pentru construcția unui sistem de canalizare. Valorile contractelor respective au fost: 1) 1.525.649 EURO; 2) 951.368 EURO; 3) 1.260.502 EURO, și 4) 1.490.807 EURO. Valoarea totală a tuturor loturilor s-a ridicat la 5.228.326 EURO. În conformitate cu normele UE toate loturile ar trebui să fie publicate în

³ În România acest prag este de 30.000 euro, fiind prevăzut de art.19 din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 34 din 19 aprilie 2006 (actualizată) privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) chiar dacă acestea au fost acordate prin proceduri separate (cum a fost cazul aici), deoarece valoarea cumulată a achizițiilor a depășit 5.000.000 EURO. Cu toate acestea, autoritatea contractantă a aplicat normele privind achizițiile publice ca și în cazul în care fiecare lot ar fi făcut obiectul unei achiziții cu totul diferite și a omis să publice un anunț de participare în JOUE, încălcând astfel regulile de cumulare susmenționate.

d) Descrierea incorectă a obiectului achiziției

Regulile de achiziții publice, de transparentă și competitivitate, ar fi inutile dacă ar fi posibil să se definească obiectul achiziției publice într-un mod tendențios, limitând astfel accesul la achiziția publică în așa manieră încât numai un anumit furnizor va fi în măsură să furnizeze bunurile sau serviciile necesare. Prin urmare, obiectul achiziției publice ar trebui să fie descris în termeni de specificații tehnice, care să ofere acces egal ofertanților și care să prevină crearea de obstacole nejustificate în calea deschiderii achiziției publice către concurență. Obiectul contractului de achiziție publică ar trebui să fie descris într-un mod neechivoc și exhaustiv, cu ajutorul unei formulări suficient de precise și cuprinzătoare, luând în considerare toate cerințele și circumstanțele care ar putea avea un impact asupra pregătirii unei oferte.

Autoritatea contractantă încalcă legea în cazul în care descrie obiectul achiziției publice într-un mod care ar putea restrânge nelocal concurența; în mod particular se încalcă legea atunci când se descrie obiectul achiziției publice prin referire la mărci, brevete sau origine, cu excepția cazului când referința este justificată de natura obiectului contractului sau când autoritatea contractantă nu poate descrie altfel obiectul cu suficientă precizie, și cu condiția ca o astfel de trimitere să fie însoțită de cuvintele „sau echivalent”.

Erorile privind specificațiile tendențioase, *făcute ca la comandă*, sunt printre cele mai dificil de detectat. **Cu toate acestea, de obicei operatorii economici aduc la cunoștința instituțiilor abilitate aceste erori, formulând plângeri cu privire la măsurile care îi privează de șansele de a oferi bunuri sau servicii. Pentru a dovedi autorității contractante faptul că normele privind achizițiile au fost încălcate, s-ar putea să fie necesar să se apeleze la experți independenți externi, în domeniul specific, pentru a-și exprima opiniile.**

e) Cerințe de participare, care nu sunt în conformitate cu principiile egalității de tratament, proporționalității și ale concurenței reale

Scopul cerințelor de calificare (selecție) este de a identifica acei operatori economici care au **capacitatea** de a executa și finaliza contractul care urmează să fie atribuit. Autoritatea contractantă trebuie să stabilească cerințe egale pentru toți operatorii economici. La stabilirea condițiilor de participare autoritatea contractantă poate solicita niveluri minime de capacitate pe care operatorii economici trebuie să îndeplinească (singuri sau, după caz, în funcție de capacitățile unor terțe părți). Aceste condiții ar trebui să fie **raportate la și proporționale cu obiectul achiziției publice**. Legislația UE în forma sa actuală prevede ca criteriile de calificare să fie limitate la o evaluare în scopul de a stabili dacă motivele de excludere (obligatorii sau opționale) au fost îndeplinite, precum și la o evaluare a adecvării operatorului economic de a presta servicii, a situației sale economice și financiare, precum și a capacității sale tehnice și/sau profesionale.

Următoarele criterii de calificare au fost considerate nelegale de către Curtea Europeană de Justiție (CEJ), în jurisprudența sa:

- Acordarea de preferință operatorilor economici care își desfășoară activitatea principală în regiunea în care trebuie să fie efectuate lucrările care fac obiectul achizițiilor publice;
- Participarea la procedura de achiziții publice este restricționată la ofertanții la care majoritatea de capital este deținută în mod public;
- Cerința de a dovedi că proiectantul este membru al asociației arhitecților din țara autorității contractante;

- Excluderea ofertanților de la procedură pentru simplul motiv că primesc o subvenție publică;
- Condiția ca ofertantul să trebuiască să aibă, **în momentul în care oferta este depusă**, un birou deschis pentru public în capitala provinciei unde serviciul urmează să fie furnizat.

Cu privire la aplicarea criteriilor de calificare, pot fi comise următoarele erori:

- Criterii discriminatorii legate de calificare sau criterii care distorsionează concurența

Studiu de caz

Într-o procedură de achiziție publice referitoare la servicii de supervizare cu privire la construirea unui sistem de canalizare, autoritatea contractantă solicită operatorilor economici dovada că au experiență în servicii similare, obținute în urma unei proceduri de achiziție publică și care au fost **finanțate din fonduri de ajutor extern** (cum ar fi fondurile UE, mecanismul financiar norvegian sau Banca Mondială). Această cerință a fost considerată a fi discriminatorie și de natură să distorsioneze concurența.

- Cerințe care nu au legătură cu produsele, serviciile sau lucrările care fac obiectul achiziției și/sau cerințe care sunt disproporționate și care nu pot fi îndeplinite numai de un număr limitat de operatori economici.

Studii de caz

Autoritatea contractantă a atribuit un contract pentru servicii de supervizare cu privire la construirea unui sistem de canalizare. Valoarea serviciilor a fost estimată la modica suma de 60.000 EUR. Autoritatea contractantă a cerut, printre alte condiții, ca operatorii economici interesați în furnizarea acestor servicii să dețină o poliță de asigurare pentru o sumă de 2,5 milioane EUR. Concluzia inspectorilor care au auditat procedura a fost că autoritatea contractantă a stabilit o cerință disproporționat de mare.

Într-o altă procedură, cu privire la reabilitarea unei stații de cale ferată, operatorii economici au fost obligați să demonstreze experiența în diferite tipuri de lucrări (construcții de parcări, rețele de electricitate, căi ferate, etc), **care a fost obținută în timpul punerii în aplicare a unui singur proiect**. Operatorilor economici le-a fost exclusă dovedirea capacității tehnice prin demonstrarea experienței, cu privire la diferite tipuri de lucrări, obținute în proiecte separate. Aici, de asemenea, inspectorii au găsit cerința referitoare la modul în care poate fi demonstrată capacitatea tehnică ca fiind contrară normelor achizițiilor publice.

- **Solicitarea de la operatorii economici de documente care sunt irelevante pentru procedură:** în conformitate cu regulile susmenționate, autoritatea contractantă comite o eroare în cazul în care, în scopul de a demonstra că operatorul economic este de încredere și capabil de a executa contractul în cauză, solicită documente care nu sunt necesare, cum ar fi documente care nu sunt legate de cerințele sau condițiile impuse de autoritatea contractantă.
- Încălcările privind descrierea obiectului achiziției publice pot fi remediate în cazul în care au fost suficient de din timp detectate și contestate de către operatorii economici în cadrul procedurii de achiziție publică. Pentru a corecta această încălcare, ar fi suficient să se șteargă sau să se modifice în caietul de sarcini toate criteriile discriminatorii sau cerințele care nu au legătură cu obiectul achiziției. În plus, autoritatea contractantă, probabil, ar trebui să modifice anunțul de participare în cazul în care această modificare se referă la informațiile incluse în anunțul de participare.

f) Aplicarea incorectă a criteriilor de evaluare (atribuire) a ofertelor

Criteriile de atribuire reprezintă baza pe care o autoritate contractantă alege cea mai bună ofertă, și prin urmare atribuie un contract. Criteriile de atribuire trebuie să fie stabilite în prealabil

de către autoritatea contractantă și nu pot fi prejudiciabile concurenței loiale. Aplicarea corectă a criteriilor de atribuire a contractelor este crucială pentru procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice - în cazul în care nu sunt aplicate în mod corespunzător, procesul de licitație, evaluarea ofertelor, precum și decizia de atribuire a contractului pot fi viciate. Acest lucru ar putea însemna ca procesul de licitație să trebuiască să fie anulat și reluat, cât timp cea mai bună ofertă nu a fost selectată.

În timpul stabilirii criteriilor de atribuire, autoritatea contractantă ar trebui în primul rând să respecte principiul de bază de nediscriminare (în special pe motive de naționalitate). În al doilea rând, criteriile de atribuire nu pot prejudicia concurența loială. În al treilea rând, în conformitate cu principiul transparenței, toate criteriile de atribuire (și sub-criteriile în cazul în care autoritatea contractantă decide să dividă criteriile de evaluare în diferite elemente constitutive) trebuie să fie comunicate în prealabil potențialilor ofertanți, prin caietul de sarcini sau anunțul de participare. În al patrulea rând, criteriile de atribuire ar trebui să fie formulate în așa fel încât să permită **tuturor ofertanților rezonabil informați și diligenți** să le interpreteze în același mod. În cele din urmă, **autoritatea contractantă** trebuie să interpreteze criteriile de atribuire în același mod pe tot parcursul procedurii.

Ca și în cazul criteriilor de selecție descrise mai sus, CEJ a identificat în jurisprudența sa unele criterii de atribuire pe care le-a considerat a fi nelegale:

- Luarea în considerare a unei liste a principalelor livrări efectuate de ofertant în trecut (acest criteriu poate fi aplicat doar ca și criteriu de calificare, deoarece se referă la capacitate, de exemplu la experiența operatorului economic);
- Cerința ca produsul care face obiectul licitației să fie disponibil pentru inspectarea de către autoritatea contractantă, pe o rază de un anumit număr de kilometri;
- Criteriul care nu este însoțit de cerințe care să permită verificarea efectivă a exactității informațiilor furnizate în ofertă;
- Criteriul care recompensează, cu puncte suplimentare, existența la momentul în care oferta a fost depusă, a unei instalații situate pe o rază de 1.000 de km de capitala unei provincii sau de birouri deschise publicului în alte orașe specificate.

Autoritatea contractantă poate comite o eroare în aplicarea criteriilor de atribuire în cazul în care:

- Aplică criterii care sunt în contradicție cu legislația privind achizițiile publice, în special cu principiile transparenței și egalității de tratament, cum ar fi să permită preferință de preț pentru companiile situate în aceeași zonă cu autoritatea contractantă;
- Aplică criterii care nu sunt permise într-o anumită procedură de achiziție publică - de exemplu, în dialogul competitiv autoritatea contractantă aplică criteriul prețul cel mai scăzut, când în acest caz, în conformitate cu norma relevantă, ar trebui să aplice criteriul oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic;
- Aplică criterii care prezintă incertitudini cu privire la modul în care vor fi evaluați ofertanții.

Studiu de caz

Într-o procedură de achiziții publice privind atribuirea unui contract la cheie pentru proiectarea, livrarea și construcția unui parc eolian, autoritatea contractantă a stabilit, ca fiind unul dintre criterii, evaluarea „condițiilor oferite în garanție” pe bază de „opinie de expert”.

Încălcările legate de aplicarea criteriilor de atribuire pot fi remediate prin eliminarea sau modificarea criteriilor care nu sunt conforme cu dispozițiile relevante. În cazul în care acestea au fost publicate în anunțul de participare, ar fi necesară publicarea unui anunț

de rectificare, urmată de prelungirea corespunzătoare a perioadei de timp pentru primirea ofertelor.

2. Erorile comise în timpul desfășurării procedurii

a) Nerespectarea termenelor prevăzute în normele privind achizițiile publice

Scopul prevederilor care reglementează perioadele minime de timp de primire a ofertelor este de a permite operatorilor economici, în special operatorilor străini, să pregătească și să depună oferte care îndeplinesc cerințele autorității contractante.

Următoarele nereguli pot apărea în cursul procedurii de achiziție publică:

- Termenele prevăzute sunt prea scurte pentru primirea ofertelor sau a cererilor de participare, în special în cazul în care sunt mai scurte decât termenele minime impuse de legea privind achizițiile publice.
- Admiterea la procedură și evaluarea ofertelor care au fost primite după expirarea perioadei de timp; astfel de oferte trebuind să fie returnate nedeschise la ofertanții în cauză, cu excepția cazului în care prezentarea cu întârziere este rezultatul unei erori a autorității contractante (de exemplu, a indicat în mod greșit locul de primire a ofertelor, sau o defecțiune a sistemelor informatice a făcut imposibilă prezentarea ofertele electronice în timp), în general admiterea la procedură a ofertelor care au fost primite după termenul limită echivalează cu o încălcare a principiului egalității de tratament.
- Încălcările privind punerea în aplicare a prevederilor referitoare la perioadele de timp pot fi remediate în decursul procesului de achiziții publice. Prolungirea corespunzătoare (conformă normelor) a perioadelor de timp relevante și notificarea acestui fapt tuturor operatorilor economici în cauză, ar fi suficiente în mod normal.

b) Evaluarea incorectă a calificărilor operatorilor economici, care are ca rezultat descalificarea lor

În cazul în care autoritatea contractantă evaluează ofertele sau cererile de participare depuse, aceasta ar trebui să verifice dacă ofertanții sau candidații nu ar trebui să fie excluși și apoi să procedeze la verificare îndeplinirii criteriilor legate de calificare (selecție). O neregularitate apare, astfel, în cazul în care autoritatea contractantă descalifică în mod eronat un operator economic care de fapt îndeplinește toate cerințele sau, dimpotrivă, în cazul în care autoritatea contractantă admite la procedură un operator economic care ar trebui să fie exclus sau să nu fie invitat să depună o ofertă. Această problemă este strâns legată de interpretarea corectă a documentelor prezentate de către participanți (aceste documente sau declarații pot să fie lipsă, incomplete sau neclare). În caz de îndoială, autoritatea contractantă trebuie să solicite clarificări ofertantului (candidatului) în cauză, dar cu respectarea principiului egalității de tratament (toți participanții aflați în aceeași situație ar trebui să fie tratați în același mod).

c) Evaluarea incorectă a ofertelor, care are ca rezultat respingerea unei oferte conforme sau eșecul de a respinge o ofertă neconformă

Ofertele trebuie să fie evaluate în conformitate cu cerințele prevăzute în specificațiile tehnice care sunt precizate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini. Ofertele care sunt neconforme în mod substanțial ar trebui să fie respinse. A permite ofertanților în cauză să corecteze aceste oferte ar fi contrar principiului egalității de tratament. Pe de altă parte, ofertele care sunt neconforme cu acele cerințe ale autorității contractante, care nu sunt cerințe fundamentale, nu ar trebui să fie respinse imediat.

Încălcările legate de evaluarea ofertelor pot fi remediate prin reluarea procesului de evaluare, urmată de o selecție a celei mai bune oferte.

d) Modificarea criteriilor de atribuire în cursul procesului de achiziție publică

În general, criteriile publicate în anunțul de participare (documentația de atribuire) ar trebui să fie criteriile aplicate. Cu toate acestea, în timpul procesului de licitație, o autoritate contractantă

ar putea fi nevoită să ia în considerare noile circumstanțe care au un impact asupra criteriilor de atribuire anunțate, sau ar putea să fie nevoie să corecteze o omisiune sau o greșeală. Modificările criteriilor de atribuire pot fi împărțite în modificări substanțiale și nesubstanțiale. O schimbare este substanțială atunci când este probabil să aibă repercusiuni asupra identității operatorilor economici care ar putea participa la procesul de licitație. În general, atunci când are loc o schimbare care este substanțială este necesar să ne întoarcem la stadiul la care a fost făcută modificarea. De exemplu, schimbarea legată de aplicarea criteriului ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, în locul criteriului prețul cel mai scăzut, este substanțială, deoarece este vorba despre unul dintre elementele care constituie baza deciziei operatorilor economici dacă să participe sau nu la procedura de achiziție publică. Mai mult decât atât, schimbarea se referă la un element care ar fi trebuit să fi fost prezentat în anunțul de participare. **Pe de altă parte, în principiu, o schimbare nesubstanțială este permisă.** În general ar fi suficient în acest caz un corrigendum la anunțul de participare și/sau caietul de sarcini, care ar trebui să fie însoțit de prelungirea corespunzătoare și anunțată în timp util a termenului limită de depunere a ofertelor. **Pentru a determina dacă o schimbare este substanțială sau nesubstanțială trebuie să se țină cont de circumstanțele specifice fiecărui caz. În niciun caz criteriile de atribuire anunțate (inclusiv ponderea relativă a diferitelor criterii, aplicarea oricăror subcriterii și ponderea acestora, precum și o metodologie de evaluare mai detaliată) nu pot să fie modificate sau anulate în timpul procesului de evaluare a ofertelor. La această etapă, toate criteriile (și orice subcriteriu) trebuie aplicate ca atare.**

În cazul în care autoritatea contractantă dorește să schimbe criteriile de atribuire în așa fel încât aceasta se ridică la nivelul de schimbare substanțială, așa cum este definită mai sus, această schimbare necesită de obicei republicarea unei erate și prelungirea termenului de depunere a ofertelor. Pe de altă parte, în cazul în care autoritatea contractantă a schimbat criteriile de atribuire după ce perioada de depunere a ofertelor a expirat, o astfel de încălcare poate fi remediată numai prin anularea întregii proceduri și prin republicarea ei.

e) Anularea procedurii fără un motiv valabil

Procedurile de achiziții publice, în special cele care sunt lansate cu un anunț public pentru concurență, nu ar trebui să fie anulate fără un motiv valabil. Motivul pentru această regulă este faptul că operatorii economici interesați răspunzând la o oportunitate de licitație și luând parte la procesul de achiziție publică investesc timp și resurse în elaborarea ofertelor lor, efort care nu poate fi considerat neglijabil. Normele privind achizițiile publice permit, de obicei, anularea procedurii pentru motive importante, neprevăzute, în special în cazul în care atribuirea contractului, ca urmare a unei schimbări imprevizibile de circumstanțe, nu mai este în interesul public. Necesitatea anulării unui contract poate fi, de asemenea, rezultatul acțiunilor ilicite ale ofertanților, dacă se constată de exemplu că au acționat în complicitate. Poate de asemenea să fie cazul să fie necesar să se anuleze o procedură în scopul de a corecta o procedură care este într-atât de viciată încât nu pot fi altfel eliminate neregulile comise de către autoritatea contractantă. De exemplu, în cazul în care, contrar normelor de achiziții publice nu a fost publicat niciun anunț pentru concurență, iar autoritatea contractantă a devenit conștientă de această încălcare, ar fi de preferat mai degrabă să pună capăt procedurii decât să continue cu încheierea unui contract, care ulterior ar putea fi declarat inefectiv de o instanță sau de un alt organism de control independent.

În orice caz, decizia autorității contractante de a anula procedura de licitație trebuie să fie justificată pe deplin, mai ales în cazul în care anularea a fost cauzată de o schimbare a circumstanțelor în care a fost anunțată procedura de licitație sau de alte motive neprevăzute.

Anulare neîntemeiată (terminarea) procedurii de achiziție publică poate fi remediată printr-o anulare a deciziei de încetare a procedurii și prin atribuirea contractului în cauză.

f) Alte erori care apar în cursul procedurii

- **Aplicarea incorectă a regulilor de comunicare** - de exemplu, autoritatea contractantă nu informează toți participanții cu privire la deciziile specifice adoptate în cursul procedurii;
- **Eșuarea în a publica** o erată⁴ la anunțul de participare într-o situație în care a existat o schimbare în procedură referitoare la aceste elemente publicate în anunțul de participare - de exemplu autoritatea contractantă prelungeste perioada de timp pentru primirea candidaturilor sau a ofertelor, dar nu publică un anunț privind modificarea;
- Participarea din partea autorității contractante a unei persoane care este într-o poziție de **conflict de interese** - de exemplu persoana care este într-o relație sau a fost angajată de către operatorul economic care participă la procedura de achiziție publică. În conformitate cu principiul imparțialității, odată ce cererile de participare ale ofertanților au fost deschise, toți membrii comisiei de evaluare trebuie să declare orice potențial conflict de interese; ei ar trebui să fie exceptați de la activitatea în continuare a comisiei de licitație și ar trebui să nu aibă niciun cuvânt de spus în alegerea celei mai bune oferte. Această încălcare este substanțială, deoarece ar putea avea un impact asupra rezultatelor procesului de achiziție.

În vederea luării deciziei, dacă să se anuleze integral procedura de achiziții publice sau dacă să se remedieze încălcările menționate mai sus, în primul rând ar trebui să se analizeze cazul specific și impactul erorii cu privire la rezultatele procedurii.

3. Erorile comise după selectarea celei mai bune oferte sau după încheierea unui contract de achiziții publice

Normele privind achizițiile publice, inclusiv directivele UE, impun anumite cerințe care trebuie îndeplinite de către autoritatea contractantă, chiar și după ce procedura de atribuire este finalizată. Unele dintre neregulile enumerate mai jos pot fi calificate în general drept abateri substanțiale, în timp ce altele, în funcție de circumstanțele specifice, pot fi sau nu pot fi calificate drept substanțiale.

a) Eșuarea în a respecta termenul suspensiv

Autoritățile contractante sunt obligate să aștepte un anumit număr de zile de la decizia de atribuire a contractului până la încheierea contractului cu ofertantul câștigător. Acest „termen suspensiv” permite ofertanților, care nu au avut ofertele selectate, să conteste decizia autorității contractante și, prin urmare, previne atribuirea contractului pe baza unei decizii greșite. Autoritatea contractantă care nu respectă termenul suspensiv (încheie contractul înainte de expirarea perioadei) încalcă normele privind achizițiile publice. În conformitate cu normele UE, această încălcare este tratată ca una substanțială și ar trebui să conducă la declararea inefectivității contractului numai dacă încălcarea a privat ofertantul, care a apelat la calea de atac, de posibilitatea de a solicita despăgubiri precontractuale și cu condiția ca aceasta să fie însoțită de o încălcare a normelor de procedură din sectorul public. Cu alte cuvinte, o încălcare a normelor de suspendare, în sine, nu este suficientă pentru a conduce la obligația de a declara nulitatea contractului. **Numai dacă această încălcare este combinată cu o încălcare a altor norme privind achizițiile publice (de exemplu selectarea unei oferte neconforme sau a unei oferte care nu a fost cea mai bună) și ofertantul vătămat (ofertantul a cărui ofertă nu a fost aleasă, contrar prevederilor legale), nu are nicio șansă de a contesta decizia autorității contractante și, prin urmare, își pierde șansa de a câștiga contractul.**

În cazul în care contractul a fost încheiat înainte de expirarea termenului suspensiv, această eroare a autorității contractante nu poate fi remediată decât prin declararea inefectivității contractului. Împrejurarea privind necesitatea anulării contractului depinde totuși de faptul dacă această încălcare îndeplinește condiția discutată mai sus.

⁴ http://simap.europa.eu/docs/simap/pdf_jol/ro/sf_014_ro.pdf

b) Eșuarea în a informa participanții despre rezultatele procedurii

Odată ce este luată o decizie cu privire la selectarea ofertei câștigătoare, autoritatea contractantă are obligația de a notifica toți operatorii economici interesați de rezultatele procedurii. Această obligație urmărește să ofere participanților la procedură posibilitatea de a contesta decizia autorității contractante în cazul în care consideră că aceasta este eronată. În conformitate cu Directiva UE privind căile de atac⁵, autoritatea contractantă are obligația de a comunica decizia de atribuire fiecărui ofertant și candidat interesat, împreună cu un rezumat al motivelor relevante pentru care a fost selectată o ofertă în detrimentul celorlalte și cu o declarație precisă cu privire la aplicarea termenului suspensiv. Eșecul de a comunica rezultatele procedurii reprezintă o încălcare gravă a normelor privind achizițiile publice, întrucât face iluzorie posibilitatea de a contesta o decizie a autorității contractante, în special în cazul în care această abatere este corelată cu incapacitatea de a respecta regulile privind termenul suspensiv. Cu toate acestea, determinarea faptului că această neregularitate are un impact asupra rezultatelor procedurii depinde de circumstanțele specifice ale cazului.

Acest tip de omisiune poate fi remediat prin efectuarea acțiunii necesare (de exemplu notificarea participanților asupra rezultatelor procedurii). Este de fapt în interesul autorității contractante să informeze participanții la procedură despre rezultatele acesteia, din moment ce perioada de depunere a cererilor de revizuire (contestații, acțiuni în instanță) se calculează începând cu momentul în care informarea este trimisă sau primită (în funcție de legea aplicabilă) de către operatorii economici în cauză.

c) Eșuarea în a publica un anunț de atribuire a contractului

Normele UE stabilesc obligația autorității contractante de a comunica decizia de atribuire (încheierea) a unui contract de achiziții publice prin publicarea unui anunț de atribuire⁶ în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE). De asemenea, această cerință este prevăzută în legislația națională privind achizițiile publice. Notificarea ar trebui să aibă loc în mod normal imediat și nu mai târziu de un anumit număr de zile de la încheierea contractului. Deoarece acest anunț nu este o parte a procedurii de achiziție publică (care se finalizează cu decizia de a atribui un contract unui anumit ofertant), de multe ori autoritățile contractante îl ignoră. Este totuși un element care asigură o mai mare transparență, a cărei importanță nu poate fi negată, deși impactul acestuia asupra funcționării sistemului de achiziții publice nu este la fel ca de exemplu în cazul eșecului de a publica un anunț de participare.

Acest tip de eroare poate fi ușor remediat prin publicarea anunțului necesar. Este de fapt în interesul autorității contractante să publice o astfel de notificare din moment ce perioada (mai scurtă) de revizuire începe să curgă de la momentul acestei publicări.

d) Publicarea de informații incomplete în anunțul de atribuire a contractului sau publicarea după perioada de timp stabilită legal

Cu toate acestea, autoritatea contractantă poate comite o eroare atunci când publică un anunț de atribuire a contractului, prin comunicarea acestor informații cu întârziere (anunțul este publicat, dar mai târziu decât cere legea) sau când acesta nu conține toate informațiile necesare. În ambele cazuri, această eroare constituie o încălcare a normelor de transparență, deoarece împiedică operatorii economici, instituțiile publice - incluzând organismele de audit sau de monitorizare - precum și opinia publică, de la îndeplinirea funcțiilor de monitorizare. Se poate întâmpla ca autoritatea contractantă să eșueze în a oferi informații, de exemplu, cu privire la identitatea operatorului economic selectat, motivele pentru selectarea acestei oferte, numărul de oferte depuse și respinse, cel mai mic preț prezentat și prețul ofertei câștigătoare a licitației. Cu toate că acest eșec reprezintă o încălcare a normelor privind achizițiile publice, în mod normal acesta nu are un impact asupra rezultatelor procedurii de achiziții publice încheiate, în

⁵ http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/l22006a_ro.htm
http://europa.eu/legislation_summaries/energy/internal_energy_market/l22006b_ro.htm

⁶ http://simap.europa.eu/docs/simap/pdf_jol/ro/sf_003_ro.pdf

special în cazul unei proceduri transparente și competitive, și ca atare încălcarea este mai mult formală decât substanțială. Cel mai probabil rezultatele procedurii ar fi fost aceleași și în cazul în care autoritatea contractantă ar fi respectat pe deplin cerințele de publicitate. Alta este situația în cazul în care publicarea anunțului de atribuire a contractului are loc în cadrul unei proceduri care nu a fost transparentă și competitivă, cum ar fi procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. O astfel de notificare ar trebui să conțină în special informații cu privire la motivele pentru aplicarea acestei proceduri (temeiuri legale care justifică lipsa de concurență). Lipsa acestor informații, nu înseamnă neapărat că legea a fost încălcată în această privință, dar aceasta ar trebui să atragă atenția organelor competente cu privire la aplicarea corectă a derogărilor de la principiile generale.

e) Încheierea unui contract care nu este în concordanță cu condițiile prevăzute în oferta câștigătoare

Autoritatea contractantă trebuie să încheie un contract cu ofertantul câștigător în conformitate cu termenii și condițiile ofertei operatorului economic. Cu alte cuvinte, termenii contractului încheiat ar trebui să reflecte angajamentele asumate în oferta care a fost selectată ca fiind cea mai bună. Autoritatea contractantă ar încălca principiului egalității de tratament în cazul în care ar permite ofertantului câștigător să primească mai mulți bani sau să îndeplinească un contract în condiții care sunt mai avantajoase pentru ofertant. Pe de altă parte, în mod excepțional, în cazuri foarte justificate este permisă modificarea unui contract în raport cu oferta, în cazul în care o astfel de necesitate rezultă din circumstanțe care nu au putut fi prevăzute în momentul în care a fost selectată cea mai bună ofertă precum și în alte circumstanțe precis determinate. Cu toate acestea, aceste modificări nu ar trebui să vizeze angajamentele operatorului economic incluse în ofertă și care au fost evaluate în cursul procedurii de achiziții publice.

f) Modificarea unui contract în timpul execuției sale, contrar normelor care permit o astfel de modificare

După ce contractul cu ofertantul câștigător a fost încheiat, acesta trebuie să fie executat ca atare și nu poate fi modificat decât în cazuri excepționale, de exemplu în cazul în care necesitatea de modificare rezultă din evenimente neprevăzute. **Modificarea substanțială a contractului este în general interzisă.** Se înțelege în general că această interdicție se aplică, în cazul în care o modificare face contractul să fie substanțial diferit de cel încheiat inițial. De exemplu, astfel de modificări ar:

- schimba echilibrul economic al contractului în favoarea contractantului;
- include bunuri, servicii sau lucrări care nu au făcut obiectul procesului de achiziție original;
- avea ca rezultat, în cazul în care ar fi fost implementate în procesul de achiziție inițial, selectarea unui alt operator economic sau atribuirea contractului unui alt ofertant.

Modificările substanțiale ale contractelor sunt interzise, cu excepția cazului în care sunt puse în aplicare cu un nou anunț de participare printr-un nou proces de achiziție publică (transparent și competitiv).

Pe de altă parte, modificările contractului nu sunt percepute ca fiind substanțiale:

- în cazul în care acestea se referă la acele elemente ale contractului care nu alterează caracterul general al contractului; sau
- în cazul în care au fost prevăzute în documentația referitoare la procedura de achiziție originală prin clauze sau opțiuni de revizuire clare, precise și fără echivoc; astfel de clauze sau opțiuni trebuind să precizeze domeniul de aplicare și natura posibilelor modificări, precum și condițiile în care aceste modificări pot fi exercitate.

Modificările substanțiale ale contractelor care sunt realizate în afara limitelor menționate mai sus constituie nereguli grave în procesul de achiziție publică.

Modificarea substanțială a contractului cu încălcarea normelor relevante poate fi remediată numai prin declararea inefectivității modificării contractului.

g) Atribuirea de servicii sau lucrări suplimentare fără aplicarea unor proceduri competitive și transparente

Legislația UE și legile naționale de punere în aplicare a legislației UE permit în anumite condiții atribuirea unui contract fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. Un astfel de caz este atribuirea de lucrări sau servicii suplimentare, operatorului economic caruia i-a fost atribuit contractul original, precum și atribuirea unui contract pentru lucrări sau servicii noi care constituie repetarea serviciilor sau lucrărilor care au fost incluse în procesul de achiziție original. Ca o excepție de la principiile generale de transparență și concurență, această procedură opțională poate fi utilizată în condiții strict definite (de exemplu referitoare la valoarea lucrărilor sau serviciilor suplimentare sau noi, sau referitoare la perioada de timp în care opțiunea poate fi exercitată). În cazul în care nu sunt îndeplinite aceste condiții, atribuirea unor astfel de servicii sau lucrări de către autoritatea contractantă constituie o încălcare a normelor de achiziție publică.

Încheierea de contracte referitoare la servicii sau lucrări suplimentare într-un mod contrar dispozițiilor relevante constituie o acordare ilegală a contractului. Un astfel de contract (sau contracte) ar trebui să fie declarat inefectiv, conform celor prezentate la punctele 1 a) și 1 b) de mai sus.

BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ

Kristian Hartlev and Morten Wahl Liljenbøl - *Changes to Existing Contracts Under the EU Public Procurement Rules and the Drafting of Review Clauses to Avoid the Need for a New Tender*
<http://kammeradvokaten.dk/media/1213263/Liljenb%C3%B8l%20Offprint.pdf>.